

dékozza meg a kitartó embert, a szülés és a gyermeknevelés áldozata pedig egy emberi élet áldását hordozza magában. Ugyanakkor méltósággal kell vállalni a nem evilági gyümölcsöket hordozó áldozatokat is. Előzőleg az értékekben és az eredményekben megbúvó, láthatatlan áldozat képezte a téma tárgyát. Viszont nem hagyhatjuk figyelmen kívül azokat az eseteket sem, amikor csak az áldozatot látjuk, sok esetben eredmény nélkül. Egy édesanya áldozatos munkája, ahogy ágyhoz kötött, fogyatékos gyermekét ápolja, nem fog gyógyulásban végződni. Egy tartással és méltósággal viselt gyógyíthatatlan betegség sem jutalmazza étellel a haldoklót. Az emberek többsége elfordítja a fejét, sajnálkozik és reméli, hogy nem jut hasonló sorsra. Már az *áldozat* szónak is negatív csengése van. Pedig ezektől az emberektől örököljük legnagyobb értékünket: a példát. A példát, hogy annak is van értelme, ami nem hasznos. Azok életének is felbecsülhetetlen értéke van, akik nem tudnak a társadalom hasznos tagjai lenni. Nincs értelmetlen szenvedés és értelmetlen áldozat, mert maga a szenvedés és az áldozat is értéket képvisel.

Saját életem legnagyobb értékének és értelmének is ezt tartom. Én is kaptam példát, a legértékesebb fajtából: önfeláldozásból, emberségből, méltósággal viselt haldoklásból, önzetlen szeretetből. Ezt a példát tartom legértékesebb örökségemnek, belém épült, mozdulataimban, szavaimban, cselekedeteimben tovább él a másik áldozata. Részemről így tudok értéket tulajdonítani és értelmet szentelni az áldozatnak, így adózom a másik emléke előtt. Az áldozatvállalás és az áldozat nagyrabecsülése életem legnagyobb és legmeghatározóbb értékei. Folyton változó világunkban, ahol tudásunkat állandóan meg kell újítani, különben elavul, ahol annyit formálódunk, hogy baráti köteleink átalakulnak, és a családi és vallási hagyományok őrzése is kihívást jelentenek az új kommunikációs trendek kialakulása közepette, nehéz olyan értéket találni, ami időtálló, olyat, ami hosszú távra támpontot nyújt életünkben, akár egész életünkre kihatással van. Véleményem szerint az áldozat örökérvényűségét emberi természetünk adja meg, ami az idők kezdete óta vágyik a súlyra, a nehézségre. Anyagi szinten kiegyenesedett gerincben, szellemi szinten világokat hódító teremtő képzeletben, metafizikai szinten Krisztus keresztjében nyilvánul meg. Ez az elemi vágy, húson és illúzió túlmutató késztetése emeli az áldozatot a mulandóság fölé, időtálló értéké.

Bár írásom célja az volt, hogy bizonyítsam az áldozatkészség időtlen értékét és mindenén átütő erejét, mégsem tekinthetek el világunk szubjektív természetétől. Így indító mondatommal zárnék. Érték az, amit megbecsülünk. Bármilyen nemes legyen is egy érték, ha hiányzik belőlünk a lelki finomság és a szellemi érettség a felismeréséhez. Ahogyan néhány ecsetvonásban és egy vászonban meglátja a többmillió értékűt egy éleslátó műkereskedő, ugyanúgy kell néznünk saját életünk vásznára is: nemes lelkű műértőként tekinteni az élet megpróbáltatásaira, áldozatainkra, bukásainkra, szenvedéseinkre. Bár kívülről kevésbé csillogó értékek, belülről annál inkább fénylenek. Velük együtt teljes a Nagy Mű.

III. helyezett

SZEGEDI ESZTER

Értékek nulla és egy között

Tizenkilenc évesen az ember még kevés dolgot élt meg. Talán a gyerekkorát, az attól való elszakadást és pár kevésbé nagy volumenű eseményt. Már maga a tizenkilencedik életév egy légtüres tér, amelyben lebegnek és egymáshoz szorúlnak az élmények, de különösebben semmilyen sorsfordító pillanat nem következik el. A világ már a tizennyolcadik születésnap után sarkig kinyílik, igazi felnőtt pedig majd csak huszonegy éves kora után válik az emberből. De valaminek addig is lennie kell, senki földje, vasúti sín két állomás között. Talán nem véletlen, hogy nem sokan vállalkoznak olyan dalokat írni, amelyek ezt az életszakaszt dolgozzák fel.

Most még nagyon sok mindenben hiszek, főleg abban, amit megtanultam, ezért kapásból a felhalmozott tudást jelölném meg az elkövetkező húsz évem legfontosabb értékének. De ez nem lenne igaz, mert az érettségire kiképzett millió szinapszis jó része már megszűnt az agyamban, mások keletkeztek helyette. A véges kapacitás és a felejtés felülír mindent – ki tudná már felsorolni a citromsavciklus főbb állomásait? Itt a mozgatórugó, a szinapszisképzés a lényeges, tehát a tanulás folyamata. Elélhetünk a génjeinkben kódolt információkkal és viselkedési formákkal, de ez nagyobb kihívás lenne, mint megtanulni, hogyan viseljük el szeretetben ember- és osztálytársainkat, vagy hogy hogyan használjuk a bankkártyánkat. Nem is beszélve az ennél jóval nagyobb csodákról, például a matematikaéért.

A számokban rejlik az élet igazsága, számokkal mindent ki lehet fejezni. Ezt Dorka könyvéből tudom, és természetesen Esterházy Pétertől. Megejtő a tudat például, hogy mekkora számok léteznek egyáltalán. Tizenkét gramm szénben (amely megfelel egy kupac fekete pornak a tenyerünkön) hatszor tíz a huszonharmadikon darab szénatom van. Egy emberi élet pedig (ha baráti nyolcvan évvel számolunk, és a szökőnapokat ajándékba adjuk) nyolcvanszor háromszázhatvanötöszer huszonnégyezer hatvanszor hatvan, azaz kétezer-ötszázhuszonkétmillió-nyolcszáz-nyolcvanezer másodpercből áll, normál alakban tehát két és félszer tíz a kilencediken pillanat. Még ha nyolcszáz évig élünk is, több mint tíz nagyságrenddel több atomot találunk abban a fekete kupacban. Ennyire kicsi az ember, kifér a számológép kijelzőjére. Néhány bit.

Ennek megfelelően a környezetünk is byte-okban, kilobyte-okban elraktározott információ, az univerzum egy hatalmas mágnesezhető réteggel bevont merevlemez. Mindez kiábrándító, nem is tagadhatjuk. Egyetlen remény azonban mégis akad, és ez az a képesség, amelyet én az elkövetkezendő életem egyik legnagyobb kincsének definiálnék. Ha feltételezzük, hogy a kollektív emlékezetben a bináris számrendszer alapján rögzül az információ, akkor az emberi élet megfelel egyesek és nullák szabálytalan váltakozásának. A matematikában van még egy csoda, amelyet kisiskolás korunk óta természetesnek veszünk, mégpedig az, hogy nulla és egy között végtelen sok szám van, ha ezt a intervallumot a valós számok halmazán értelmezzük. Ekkor pedig már nem egy nyolc elemből álló számsorként forgunk körbe-körbe a merevlemezen, hanem végtelen adatsokaság birtokában vagyunk, maga vagyunk a központi memória. Felemelő érzés, de nagyon energiaigényes. Végül is azonban az életünk nagy része azon múlik, hogy tudunk-e érzékenyek maradni a mindennapi világon túli dolgokra, képesek vagyunk-e úgy gondolkodni, hogy a koordináta-rendszeren belül megtaláljuk azokat a pontokat, amelyeknek harmadik koordinátája, mélysége van.

Természetesen mindez még nem elég, ebben a töméntelen mennyiségű számban fellelhetőek különféle ismétlődő mintázatok. Ezeknek az értelmezése szintén feladat, csakúgy, mint a három koordinátával rendelkező pontok kapcsolatának vizsgálata. Az nem feltétlenül igaz, hogy minden mindennel összefüggésben van, de a nyitott gondolkodás csak akkor ér valamit, ha segítségével felismerünk kapcsolódási pontokat az egymástól elméletben oly távol lévő dolgok között, mint például az oldatok és az emberi értelem.

Létezik az az önkifejezési módszer, hogy a vagány belepisil az óceánba, mint a bizonyos Löwy Árpád-vers² lírai énje. Ekkor a körülbelül két és fél, három deciliternyi vizelet egy idő után teljesen homogéneen elkeveredik a sós vízzel. Ha megfelelő ideig várunk a mintavétellel, akkor előáll az a hihetetlen állapot, hogy minden korszónyi merített tengervízben biztosan találunk olyan molekulát, amely a vizeletből származik. Mert a húgyhólyagban több százszor hatszor tíz a huszonharmadikon darab molekulát tárolhat a szervezet. Az jutott eszembe, hogy ha valaki a fent említett módon látja a világot, akkor olyan, mint az előző példabeli óceán. Bármennyire kicsi anyagmennyiségű oldott anyagot keverünk el érdeklődésének oldószerében, ő minden mintavételkor igyekszik egy kis részét a kivett térfogatba juttatni. Mert a magában hordott molekulányi élmények és benyomások rendszert alkotnak, áramlatok futnak a megfigyelő lélekben.

Összefoglalva és egyben konkrétan megnevezve esszém témáját, azt mondhatom, hogy az emberi élet egyik legnagyobb értéke az, ha valaki összefüggésekben tud gondolkodni (még akkor is, ha ezek meghökkenítő párhuzamok), és a mindennapi dolgokban meglátja a kivételességet. Ez az a módszer, amelynek olyan sok találmányt, elméletet és műalkotást köszönhet a mindenkori emberiség, illetve amely élhetővé és színessé teszi azt a baráti kétezer-ötszázhuszonkétmillió-nyolcszáz-nyolcvanezer másodpercet. Hiszen nemcsak akkor lennénk elmaradottak, ha az évezredek során

felhalmozódott információtartalmú génkészletünkéből szeretnénk kivitelezni a mindennapokat, csupán az öröklött magatartásformákra támaszkodva, semmit nem tanulva, hanem akkor is, ha megelégednénk a „felkelünk, dolgozunk, berúgunk, elalszunk, felkelünk megint”³ ciklus végtelenített ismétlésével.

Ez a folyamat megfigyelhető Rakovszky Zsuzsa *Célia* című családregényében: „Végtelenül gyakorlatias, érzelmektől aligha vezérelt szereplők igyekeznek megvalósítani pszeudo-személyiségük. [...] A homevideók és reality show-k tükrében láthatjuk a társadalom szétdaraboltságát, marcangoló igényét a személyességre.”⁴ A lebutult plázaciacák, sztárüggyédek és vállalkozók között azonban akad egy apa, aki nyitott a panteizmus természetben feloldódott Istenére, az élet csodájára és az abszolút igazságra. Lánya megörököli tőle ezt a hajlamot, azonban életkorából vagy a genetikai információhordozás hibájából adódóan nem teljes mívoltában. Hiányzik a nyitott gondolkodáshoz társuló logika, amellyel bonyolultabb összefüggéseket is átláthat, mint a zsírszegény joghurt fogyasztása és a testsúlygyarapodás csökkenése között fennállót. Az elbeszélő lelke ezáltal talán kicsit jobb oldószere az események hálózatának, mint a lányáé. Az oldódás titka az, hogy a bonyolult szerkezet monomereire esik szét, így tetszőlegesen újraépíthető belőle az értelmezés. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy szinte kimondott szavak, tehát megerősítés nélkül megérzi, hogy az előtte álló kiskamasz a lánya.

Célia nehezen találja meg helyét a világban, ez a momentum annak hátrányát mutatja meg, ha az ember nem a szokványos byte-formátumban éli életét. Elszigetelődik kortársaitól, lelki kapcsolatait nehezen alakítja ki. Valójában ez a kirekesztettség abból fakad, hogy a kapcsolatok és mintázatok felismerésére alkalmas elmék gyakran nem képesek leállásra, visszaereszkedésre a térbeliből a síkba, ezért automatikusan elemzik társaik viselkedését, gondolkodását, ez alapján építve tovább magukban a mintázatokat. Sajnos a bit és byte nagyságrendű személyiségek csak rövid időszakban kötik le az elemző elmét, véges számú érdekességük hamar analizálható. Célia személye a regény folyamán sokáig nagyon közel állt a szívemhez, éppen azért, mert más társaságba vágyott, nem tudta érvényesen megvalósítani magát. Feltette bennem a kérdést, hogy vajon mennyire hasznos az életben az, ha más szemmel és más relációban látom a hétköznapokat.

Tapasztalataim szerint (amelyek, ugyebár, nem túl számottevőek) az analitikus, összefüggésekben való gondolkodásmód az introvertált személyiségek sajátja. A hatalmas merevlemez így kompenzálja a többi adattal nem eléggé kompatibilis alakzatok hendikepjét. Mivel lelki kapcsolatok kialakítására nem teljesen alkalmasak, így nem tudnak a mágneses sorokba bekapcsolódni, és ez szabad és végtelen belső teret nyit meg számukra. Ezt ábrázolja Ottlik Géza az *Iskola a határon* című regényében, de Háy János *A boggyósgyümölcskertész fia* című műve is meghatároz hasonló élethelyzeteket. A címszereplő srác helyzete azonban eltérő, mint Rakovszky Zsuzsa főhősének körülményei. A gitárjával szinte szimbiózisban élő fiatal ugyanis magasabb szintű diszkvalifikáltsággal találja szemben magát. Nem csupán a fővárosi fiatalok vetik ki maguk közül, hanem maga a város és az egész állam is.

Eleinte próbált asszimilálódni, mert felkeltették benne a kíváncsiságot az ellenkező nem iránti vonzalmak. A szerelem és az érzelmek összetett motívumok, amelyek az analitikus elme ingyencfalatjainak számítanak. Hiszen hasonlóan épülnek fel, mint a humán személyiség: néhány elemből álló számsorral leírható például a szerelem definíciója, viszont a nullák és egyesek között hatalmas terek nyílnak. Ennek ellenére az analitikus elme is tévedhet emberismeretben, és szoros kapcsolatot alakíthat ki káros emberek és önmaga között. Így például a homoszexuális hangulatjelentővel való néhány estés lakótársi viszony még nagyobb távolságban állította pályára a főhőst és a szocializmust.

Ekkora eltérésben tehát a gitáros fiú a társadalmi normával szembeni pólusra húzódott. Ez a lépése pedig nem segítette őt abban, hogy összhangba kerüljön a környezetével, igyekezett a saját végtelen adatsokaságát szelektálni, és kivágni belőle azokat a szekvenciákat, amelyeket felfedezni vélt az ellentétes pólust alkotó halmazban. Megkérdőjelezi például gyerekkori példaképe, Jimi Hendrix hitelességét, amikor rájön, valószínűleg ő is a gazdagok pártján áll, már régen nem a lázadó ifjúság pólusa vonzza.

Mikor a környezete lezárta számára a koncentrikus köröket a mágnesezhető lemezen, a lányok szakítottak vele, a haverok mind egyetemre mentek, édesapja meghalt, a fiú a zene és a saját belső

tere felé fordult. Szétnyiszálta az ujjait a húron, és azt érezte, neki ez az élete. A sorsa és a fájdalmas mosoly között párhuzam van. Valóban, a legnehezebb helyzetekben, a katonaságnál vagy éppen munkanélkülként álmaiban élte meg teljesnek személyiségét, akkor érezte azt, hogy a felhőkarcoló tetején ő a mindenség királya, ami ébren nem tudott lenni. Az segített neki, hogy megtalálta a kapcsolatot önmaga és a világ között, definiálni tudta magát a zene és az érzékeny megfigyelései által. Így sikerült tudatosítania magában hosszabb-rövidebb ideig, hogy az élete hasznos, és ami még fontosabb, tudta, hogy létezik egy hely a világban, ahol jobbak a körülmények. Ez a kiugrási lehetőség, az utazás adott neki motivációt, hogy egy teljes nyarat a bogyósgyümölcs-kertészetben töltsön el.

Ezek az összefüggések azonban nemcsak a kirekesztettség állapotában jelentenek védőhálót. Néha életet is menthetnek. Szilasi László József Attila-díjas író a 2018-as könyvhétre megjelent könyve, a *Luther kutyái* az alkotó agydaganatának története. Egy modern Ivan Iljics-sztori, csak ezúttal nem halotti torral kezdődik a mű, hanem ordítással és rángógörccsel. A súlyos betegség negyvennyolc órát vett el Szilasi életéből, amelyet öntudatlanul töltött, csak szemtanúk beszámolójából nyert fogalmat róla. A diagnózis olygodrenoglioma, műtét, a csontdugó azóta is látszódik a homlok felső részén. Az orvosai szerint csoda történt, nagyobb károsodás nélkül megúszta. Azonban mégis érezhető volt a változás, a regenerálódás során eleinte nem is tudott olvasni vagy összetett mondatokban beszélni.

Egy irodalomtörténész számára ez hatalmas megrázkódtatás. Az irodalom számára munka volt, a megélhetés. 2016-ban a Magyar Narancs ötvenedik lapszámában így nyilatkozott: „Át kellett gondolnom az életemet, hogy mit fogok csinálni, ha nem tudok olvasni soha többé. Úgy gondoltam, birkákat fogok tenyészteni a csúcsgasztronómiának. De aztán szépen lassan visszatért ez a dolog, és újra elkezdtem érezni a kultúra végtelen édességét.”⁵

A vallomásos, naplószerűen szerkesztett könyv Ivan Iljics szenvedéseit a múlt tükrében dolgozza fel, a betegség fázisaihoz mindig egy gyermek- vagy fiatal felnőttkori esemény társul, amely mintegy előzményként, ok-okozati viszonyban jelenik meg. Ha az ember már húsz éve hord a frontális agylebenyében egy közel hat centi átmérőjű daganatot, amiért átfúrják a koponyáját, akkor nagyon nehéz értelmeznie azt a néhány nullából és egyesből álló számsort, a véges életét. Ebben volt segítségére a munkájában olyan sokat használt analitikus gondolkodásmód, összefüggéseket, viszonyrendszert keresett életében. Így jutott el az antidepresszántól a gyermekként elszenvedett agyhártyagyulladásra keresztül a bukott házasságig és a dohányzásról való leszokásig.

Ugyanakkor eddigi pályafutásának nemcsak sötét foltjait illesztette be ebbe a virtuális mintázatba, hanem a művészet rá olyan nagy hatást gyakorló darabjait is. A több nagyobb rohamból álló rosszulléte után például büszke volt rá, hogy az orvosok gyanúja szerint epilepsiában szenved, hiszen ez a betegség szinte a nagy alkotók kézjegyének számít, boldogan állt volna be a sorba Dosztojevszkij és Tolsztoj után.

Fontos viszont, hogy csak a valóban fennálló, releváns kapcsolatokat dolgozzuk fel. Szilasi például sokáig ragaszkodott az individuális rögzítőnek nevezett maszkhhoz, amelyet a besugárzások alkalmával kellett viselnie. Eleinte kötelességből, egyfajta félreértelmezett érintkezés miatt kérte el és vitte haza, úgy érezte, ez majd emlékezteti a történetekre, definiálja önmagát, vagy ihletet ad a feldolgozáshoz. Később viszolygni kezdett, és talán félni is a maszktól, ezért egy adandó lomtalanítás alkalmával megszabadult tőle. Nem szabad tehát túlságosan bízni ebben az érzékben, van, hogy tévutakra vezet.

Például nem szabad az így szerzett emberismeretet meglehetősen komolyan venni. Természetesen, mint azt már Célia esetében említettem, vannak személyek, akiket könnyű kiismerni, vagy tettei alapján, továbbá elmondásokból viszonylag pontos jellemterképet megállapítani, de még ebben az esetben sincs kőbe vésve a bináris kódokból kiolvasott információ. Nyolcosztályos középiskolát végzett tanulóként igazolni tudom, hogy egy személyiséget teljes mélységében kiismerni még nyolc év alatt sem lehetséges. Ugyanis az analitikus gondolkodás képessége és az egyszerű dolgokban való értékek felfedezése valamilyen szinten minden emberben ott leledzik.

Elképzelhető, hogy az univerzum merevlemezén valaki egy byte helyet foglal el, ez ugyebár egy nyolc számjegyből álló sorozatként felírható. Ha ebben az illetőnek az analitikus szemléletmód csak kismértékben fontos az életében, lehetséges, hogy csak a bináris kódolású számsor első két karaktere közti dimenzió nyílik meg a végtelenség számára, a többi szám pedig sorako-

zik utána. Ekkor csak egyféle kiterjedésű ismeretre fogékony. Mondjuk, a formaköltők csak az általuk preferált versformában szeretik kifejezni magukat, az egykori francia premoderneknak példának okáért szonettben.

Személy szerint nagyon kedvelem, ha minden téren nyitott emberekkel beszélgethetek, valamint ha több értelmezési dimenzióba nyitó műalkotást élvezhetek. Számomra nagyon érdekes Kazimir Szeverinovics Malevics munkássága. A lengyel származású, az egykori Szovjetunióban élt festő művészetére sokféle stílusirányzat hatott, a posztimpresszionizmustól kezdve a fauvizmuson át egészen a kubizmusig. Ez személyiségének azon szakasza volt, amikor még nem nyitott meg minden dimenziót érdeklődése számára, és a triviális összefüggéseken kívül nem sokat vett észre. Igazából a kubizmus kezdte el nyitogatni a végtelen számsorokat a bináris kódjában. Az 1910-es években már annyira finom mintázatokat is meg tudott érezni, hogy saját irányzat alapításával is próbálkozott. A alogizmus arra koncentrált, hogy az egymással irreális viszonyban álló tárgyak együttes erővel fejezzenek ki egy érzelmet vagy gondolatot. Ennek iskolapéldája az *Egy angol Moszkvában* című, 1914-ben készült festmény, amelyen a logikátlanul lebegő tárgyak és mondatfoslányok az idegen turista elveszettségének érzetét hivatottak kifejezni.

A probléma csak az, hogy ekkorra a művész már ráébredt egyfajta természetes rendre. Ahogy a tengerben a különböző molekulák mozgása áramlattá rendeződik, az emberi lélekben a felhalmozott benyomások, gondolatok, érzések is erős mintázatot rajzolnak ki. Malevicsben megerősödött egy világkép, amely minden addigi tapasztalatát a végtelen számsokaságban egységbe foglalta. Nem kifejezni akart a művészetével, hanem leképezni. Méghozzá a Platón által is megrajzolt, de a saját lelkében szilárd formát felvevő ideák világát akarta leképezni, amely alapján az ismert világunk felépült. Így született meg 1915-ben avangárd író és költő barátai támogatásával a szuprematista kiáltvány, *A tárgynélküli világ*, és mellette kiállításra került az életmű és a festészet origóját adó kép is, *A fekete négyzet*.

„Malevics Fekete négyzete leszámolt a festészet ábrázoló-mimetikus előadásmódjával, így nemcsak egy számsor vége lett, hanem az eleje is, körülbelül úgy, mint a nulla.”⁶ Ezt a hatást pedig csak úgy érthette el, hogy rendszerezte az ismereteit a világról. A gondolkodás folyamatát a röntgensugár tárhatja szemünk elé: 2015-ben a moszkvai Tretyakov Képtár röntgenvizsgálatnak vetette alá a festményt, így derülhetett ki, hogy alatta két másik festmény is lapul. Az alsó egy kubista-futurista kompozíció, a másik pedig protoszuprematista. Továbbá egy felirat is olvasható, amely Alphonse Allain francia író *Négerek harca egy pincében éjjel* című, 1887-ben készült festményére utalhat (bár ez nem teljesen biztos, ugyanis Malevics kézírását nehéz kiolvasni). A legfelső réteg, tehát a fekete négyzet koponyaként zárja le a gondolkodás menetét. Leképezi az analitikus gondolkodás fejlődését.

Itt kapcsolódom én az esszéhez, a röntgensugárral való detektálásnál. 2018-ban kezdtem el tanulmányaimat a Debreceni Egyetem Általános Orvosi Karán, orvosi diagnosztikai analitikus szakon, ha minden jól sikerül, pár év múlva radiológus leszek, CT-, MRI- vagy planáris röntgenvizsgálatokat kivitelezek, vagy kutatólaboratóriumi analitikus leszek, és számításokat, méréseket végzek. Ehhez pedig elengedhetetlen, hogy észrevegyek finom mintázatokat, összefüggéseket vagy az általánosítottól való eltéréseket. A képzés során erre hegyezik majd ki a szemem és az elmém.

Azonban ez csak egy része az analitikus gondolkodásmód használatának. Nem szeretném a végtelen adathalmazból, amelyet sok tanulással, erő- és időbefektetéssel nyitottam ki az egyesek és nullák között, csak és kizárólag a fizikával, kémiával, biológiával és ezek társtudományaival kapcsolatos képleteket kiszűrni, nyitott szeretnék maradni mindenre. Nem óhajtom kidarabolni magamból a szépérzék szekvenciáit például, mindenképp megtalálom a kapcsolódási pontot a munkám és a művészetek között. Már csak azért sem lesz nehéz, mert még az atomok kvantummechanikai modellje is egészen egyszerűen megérthető, ha az atomhéjak szerkezetét a zenei periódusokkal és a népdalok felépítésével hozzuk párhuzamba.

Aztán megint csak itt van ez a fekete négyzet. Annak idején maga Malevics sem tudta megfejtetni művének titkát, nem evett, nem aludt miatta. Mára már a sok művészettörténész kinyomozta a keletkezési körülményeket, jelentést adott a képnek. Azonban nem vigyáztak rá eléggé, a fekete festék töredezett, világos repedések futnak rajta végig. Engem ez megihlet, ezek a hajszálrepedések a koponyán, amely a gondolkodás fejlődését rejti, a titkos összefüggések felsejlenek a mélyből. Azt gondolom, ilyen lesz az életem, ha kihasználom az egész kicsi érintkezési pontokat is észrevevő képességemet. Ilyen egyszerű, megismételhetetlen lesz, aminek én már előre rendkívül örülök.

JEGYZETEK

¹ PÉNTEK Orsolya, *Dorka könyve*, Pesti Kalligram, 2017.

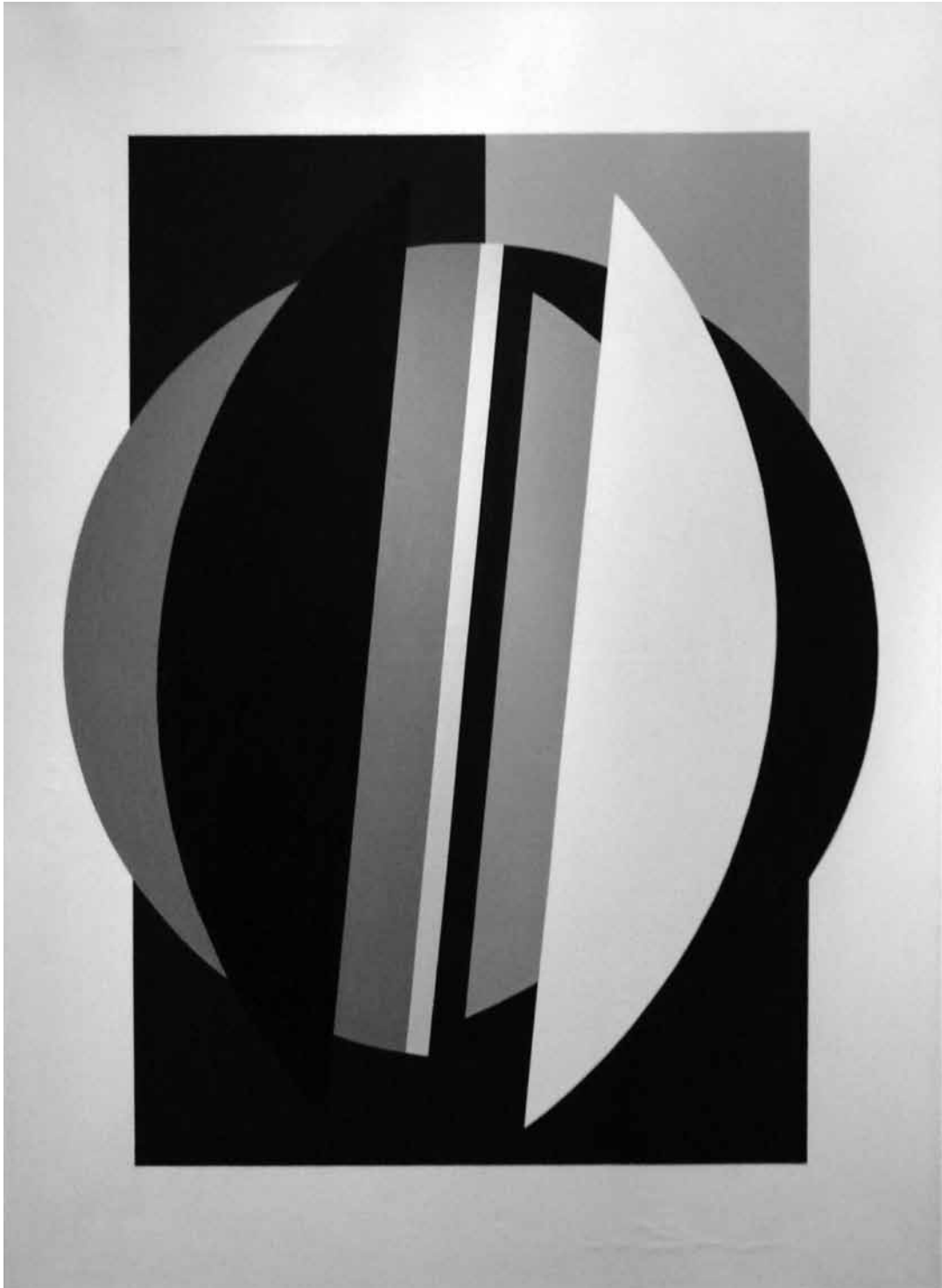
² LÖWY Árpád, *Az Atlanti-óceánnál = Uő*, HORVÁTH Gita, *Disznólkodni szabad*, ORIENT, Budapest, 1989.

³ SZABÓ BENEDEK ÉS A GALAXISOK, *A teljesség felé = A legszebb éveink*, Fél Fény, Pilisvörösvár, 2015.

⁴ <https://visszhangok.wordpress.com/> (letöltés: 2018. szeptember 18.)

⁵ <https://magyarnarancs.hu/konyv/ugy-gondoltam-birkakat-fogok-tenyeszteni-101934> (letöltés: 2018. szeptember 23.)

⁶ FARKAS Viola, *Kazimir Malevics és akinek kell*, Artmagazin, 2015/4, 26–31.

NAGY IMRE GYULA, Kompozíció elmozduló körrel, 2018